

תמורות באזור השוליים הכפרי בפיג'י: מקרה חקר של האי קנדבו

מיכאל סופר
המחלקה לגיאוגרפיה וסביבה
אוניברסיטת בר-אילן

מטרת המחקר

להציג את אופי הפיתוח המקומי של האי
קנדבו, אשר נתפס כמייצג טיפוסי של אזור
שוליים כפרי בפיג"י, בפרספקטיבה של 20 שנה.

מבנה ההרצאה

1. היבטים תיאורטיים
2. האי קנדבו
3. מאפיינים דמוגרפיים
4. מערכת הייצור הכפרית המקומית
5. דפוסי ספנות וסחר
6. שימור מעמד השוליים

1. היבטים תיאורטיים

הדיון בסוגיות של פיתוח לאומי ואזורי במדינות מתפתחות
מתבסס בדרך כלל על אחת או יותר גישות תיאורטיות:

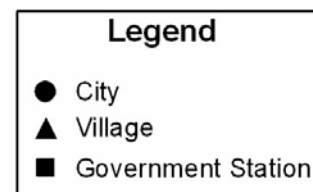
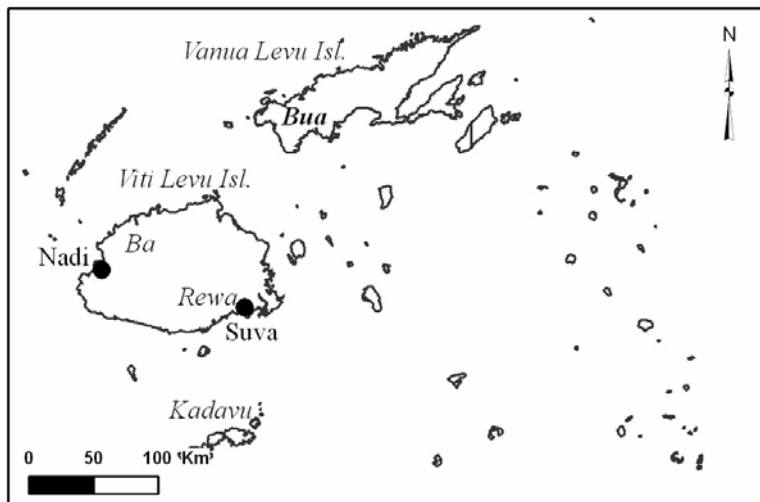
- The School of Modernisation
- The Dependency Approach
- The Articulation of Modes of Production Paradigm
- The Globalisation Approach

גישות אלה מכילות באופן זה או אחר היבטים של
הפרדיגמה של יחסי גלעין-שוליים. הדיון הנוכחי הוא
למעשה ניסיון לאחד מרכיבים של התיאוריות השונות
בניסיון להסביר את אופיו הנוכחי של תהליך הפיתוח
ותוצאותיו שהתרחש באזור שוליים כפרי בפיג'י
האי קנדבו.

Map of Fiji

Kadavu Province

2. האי והפרובינציה של קנדבו

- שטח הפרובינציה 478 קמ"ר = 2.6% משטחה של פיג'י
- האי קנדבו הוא למעשה שרשרת של הרים מקור וולקני. השטח המישורי מהווה 10% משטח הקרקע הזמין.
- האוכלוסייה מתקבצת לאורך החופים.
- הכפר הקומונאלי הפיג'יאני הוא היישוב הדומיננטי – 75 כפרים.

קנדבו

Kadavu – Mount Washington

A photograph of a tropical coastal village. The foreground is filled with the blue, rippling water of a bay or lagoon. In the middle ground, a sandy beach is lined with several small, simple houses, some with green roofs and others with white walls. A dense grove of tall palm trees stands behind the houses. The background consists of rolling green hills under a bright blue sky with scattered white clouds.

Nalotu village

Shifting cultivation on the slopes

3. מאפייני אוכלוסייה

Year	1946	1956	1966	1976	1986	1996
Population						
Total population	7229	7450	8631	8699	9805	9535
% of total Fiji's population	2.8	2.2	1.8	1.5	1.4	1.2
Fijians	6971	7246	8426	8537	9630	9413
AAGR: Kadavu (%)		0.3	1.5	0.08	1.2	-0.3
AAGR: Fiji (%)		2.9	3.2	2.1	2.0	0.8
Kadavu dependency ratio	1014	1058	1173	1049	949	992
Fiji dependency ratio	1039	1045	1023	825	754	672
Urban population	0	0	0	0	0	0

Land area: 478km² % of total area of Fiji – 2.6%

Characteristics of Kadavu population

	Kadavu			Fiji		
Year	1976	1986	1996	1976	1986	1996
Characteristics						
a) < 15	43.9	40.4	41.2	41.2	38.4	35.1
b) 20-29	13.0	16.2	11.4	17.3	19.2	16.6
c) 15-59	48.8	51.3	50.2	54.8	57.0	59.8
d) > 60	7.3	8.3	8.6	4.0	4.6	5.1
e) Dependency ratio	1049	949	992	825	754	672
f) Sex ratio	1034	1063	1081	1020	1028	1034

Sources: Lodhia, 1977; Navunisaravi, 1988; Bainimarama, 1998.

מאפייני כוח העבודה עבור פרובינציות נבחרות, 1996

Province	Fiji	Rewa	Ba	Bua	Kadavu
<u>Indicator of economic activity</u>					
% of 15+ years in labour force	59.4	55.0	56.9	73.4	69.1
% of labour force employed for money work	73.7	80.0	84.2	27.8	28.7
% of labour force practicing subsistence agriculture	50.3	26.7	35.6	91.2	94.2
% of labour force practicing subsistence agriculture with no money work	20.5	12.1	11.0	66.4	70.1

Source: Bainimarama, 1998

4. מערכת הייצור הכפרית המקומית

Selected agricultural characteristics, 1991

Area and numbers	Acres, percentage and numbers	
Total area under farms and non-farms	34291	
Number of farms	2518	2.6% of Fiji's total
Number of farms based on farming only	2093	
Distribution by main purpose of produce	Home consumption = 41% sale = 59%	
Number of tractors and related equipment	Owned and borrowed = 0	
Number of farms reporting development in farming practices in past 10 years	205	1.0% of Fiji's total
Number of farms in fishing activities	1540	5.6% of Fiji's total

Source: Fiji National Agricultural Census, 1991

מאפייני הפעילות החקלאית

האי משולב בכלכלה המסחרית על בסיס מספר
מצומצם של גידולים.

בעבר:

Coconut – for the production of copra ■

Banana ■

היום:

Yaqona – the source of the South Pacific ■
Kava which is a traditional Fijian beverage.

שיעור המשקים המעורבים בגידול צומח ובעלי חיים – 1982 ו- 2005

	Nalotu - 1982 ¹	Nalotu - 2005 ²
Crops	% of growers	% of growers
Yaqona	95	100
Cassava	95	95
Yams	95	91
Dalo	91	86
Modern Vegetables	5	55
 Livestock		
Pigs	95	95
Poultry	77	64
Goats	14	14
Cattle	23	5

Notes: 1. A sample of 22 households out of a total of 26

2. A sample of 22 households out of a total of 29

Sources: Sofer, 1985; Fieldwork, 2005

התפלגות שימושי הייצור הסופיים של הגידולים החקלאיים עבור שלושה כפרים בקנדבו

<u>Product</u>	<u>No. of respondents</u>	Percentage share		
		<u>S</u>	<u>E</u>	<u>C</u>
Yaqona	65	19.7	9.6	70.7
Dalo	60	81.2	14.5	4.3
Yams	57	85.0	12.0	3.0
Tapioka	50	86.8	11.4	2.0
Kumala	40	92.8	7.2	
Vudi	38	93.3	6.7	
Vegetables	38	93.2	3.4	3.4
Fish	39	90.0	7.0	3.0
Handicrafts	32	43.8	11.7	44.5

ינגונה (קאוה) הגידול המסחרי הבולט וכמעט יחיד

Yaqona cultivation and production for Kadavu province, 2002-2004

Year	No. of farmers growing yaqona	No. of farms in Kadavu	Proportion of farmers growing yaqona (%)	Volume of product (tonnes)
1968	767	1050	73.0	
1978	1496	1626	92.0	
2002	2589	2600 (e)	99.6	436
2003	2560	2600 (e)	98.4	401

Notes: e = estimated

Yaqona - a two years old plant

Yaqona - a four years old plant

התפלגות ההכנסה הכספית עבור משקי הבית ב-
Nalotu, 1982 ו-2005 (%)

Source of income	1982	2005
Agriculture	21.8	59.4
Honey		4.1
Handicrafts	5.1	2.6
Remittances	47.5	28.5
wages	25.6	5.4

אופי התלות במקורות הכנסה כספיים

בחברה המתבססת על חקלאות קיום למחצה יש חשיבות רבה למקורות הכנסה כספיים – אלה מאפשרים להתמודד עם השינוי בדגם הצריכה. התפלגות מקורות ההכנסה הכספיים מדגישה את השינוי בתפקיד החקלאות כמקור הכנסה ואת הירידה בחשיבות מקורות הכנסה לא-חקלאיים. חשיבות של מקורות אלה עדיין רבה היות וקצב הגידול ביכולת הייצור אינו משיג את קצב הגידול בצריכה.

5. דגם שירותי הספנות והסחר

שירותי הספנות ניתנים על ידי חברות שבסיסן בבירה סובה.

□ 1982: 82 הפלגות מסובה לקנדבו. הפלגה אחת כל 4.5 ימים.
השירות לכל חלקי האי.

□ 2003: 76 הפלגות מסובה לקנדבו. הפלגה אחת כל 4.8 ימים.
השירות בעיקר לחלק הצפוני. החלק הדרומי מזרחי אינו
משורת כלל.

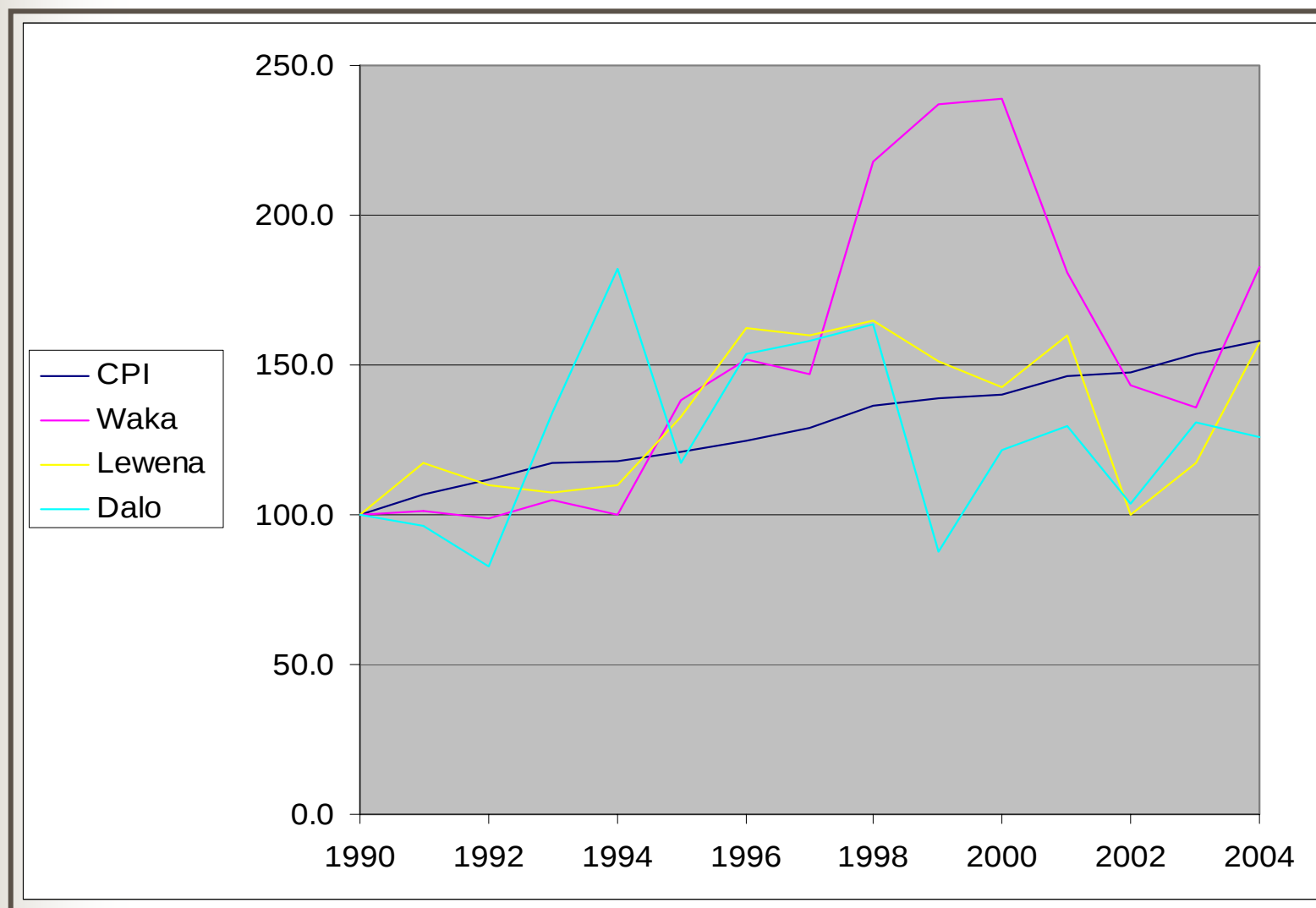
מאפייני הסחר

מרבית התוצר המסחרי של משק הקיום למחצה של קנדבו נמכר לשווקים מחוץ לאי. כמות זו עשויה להיות מצומצמת יחסית ולהיות מושפעת מעונתיות אך היא משמעותית לשיפור רמת הרווחה.

המטען הנישא אל האי כולל:
מוצרי צריכה כמו מזון, חומרי בניין ודלק לסירות

המטען הנישא אל מחוץ לאי כולל:
ינגונה (90% מערך המטען), מלאכת יד, צדפות ודיג

Three yearly moving averages of index prices of yaqona (waka and lewena) and dalo in comparison with the CPI, 1990-2004

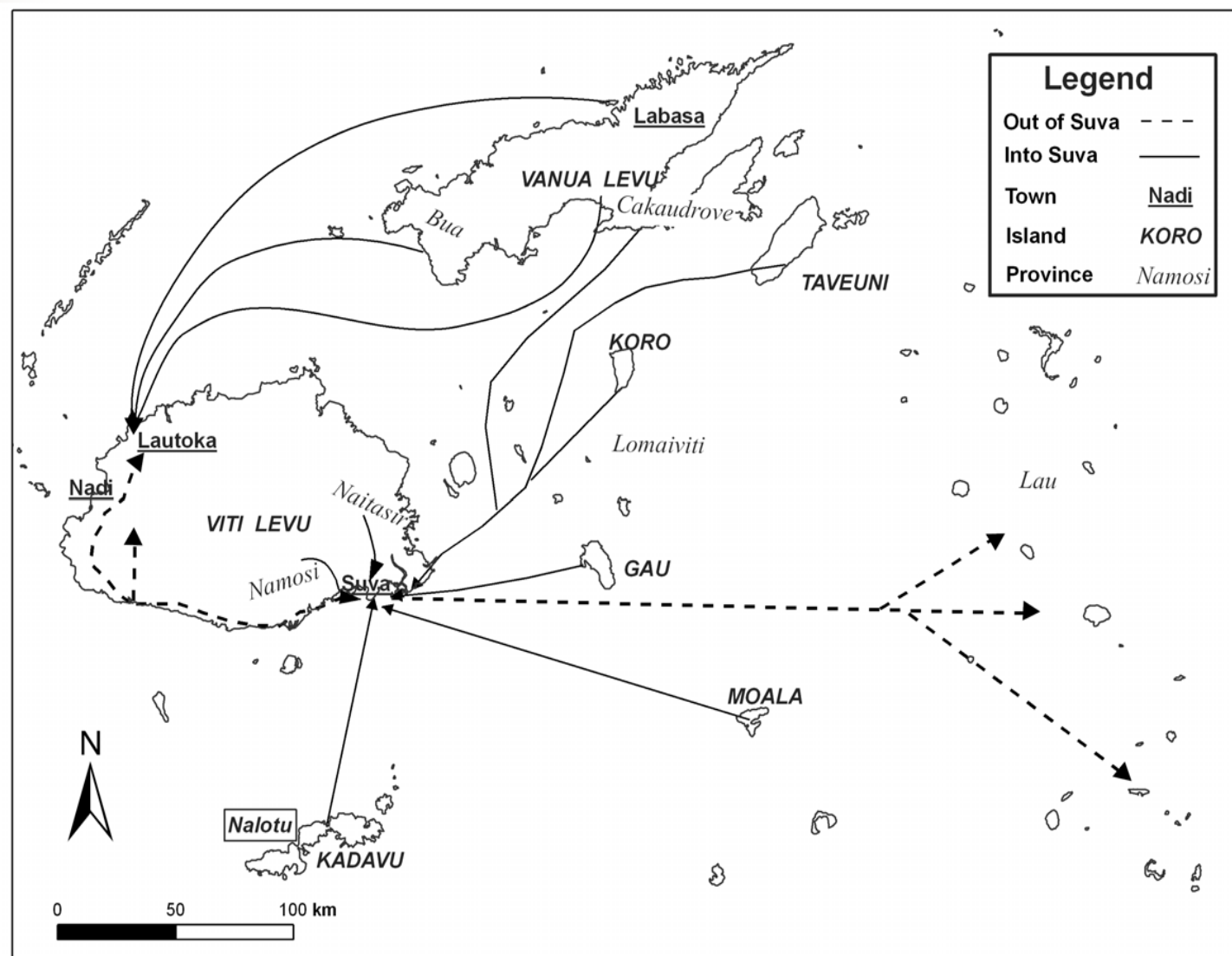

התוצר הוא: משק כפרי שהחליפין שלו מתבסס על גידול מסחרי בודד - ינגונה

- תלות גוברת בינגונה כגידול יצוא מול ביקוש גובר למוצרים מיובאים אל האי.
- ישנו מתאם ברור בין התרחבות דגם הצריכה לבין הביקוש הגובר למסחור הינגונה מאז 1982.

הדגם המרחבי של הסחר בינגונה על בסיס ההיצע בשוק של סובה (2005)

הפריפריה נקנסת

		Nalotu (co-op)	Store in Nasese	Difference (%)
Item	unit	6.10.05	17.10.05	
Rice (FMF)	1kg	126	209 (2kg)	21
Salt	1kg	100	65	53
Flour (FMF)	1kg	116	256 (2kg)	29
Oil (soya) (Golden)	750ml	308	240	28
Breakfast crackers (FMF)	375gr	120	105	14
Tin Mackerel (Angel)	425gr	195	167	16
Corned beef (Oxford)	340gr	340	325	4
Tea (Punja's)	100gr	135	118	14
Coffee (instant) (Koffina)	50gr	365	295	23
Lowndry powder (Coral)	200gr	145	285	50
Jam (golden Circle)	550gr	378	350	1
Cigarettes (B & H)	Pk. (10)	270	215	26
Matches	(1 box)	20	20	1

שינוי מרענן

מספר תיירים והכנסות מתיירות בקנדבו, 2000 - 2004

Year	Visitor arrivals	Tourism earnings \$F (M)
2000	664	1.0
2001	785	1.2
2002	898	1.5
2003	972	1.7
2004	1126	1.9

6. ההתמדה של קיום יחסי גלעין שוליים

מה ניתן ללמוד מהדגמים והמגמות שהוצגו על כלכלת
קנדבו ועל הכפר המקומי?

לטענתי: המקרה של קנדבו מבליט ומדגיש את
התמדתם לאורך זמן של יחסי גלעין שוליים בפיג'י
בכלל ובהקשר של קנדבו בפרט.

המבנים והקשרים שהוצגו מבטאים:

1. האובדן של חלק נכבד מ"קבוצת גיל העבודה". אלה מהגרים לאזורים אחרים בפיג"י.
2. שימור והתמדה של דגם הייצור החקלאי.
3. התמחות מסחרית גוברת של המשק המקומי תוך התגברות התלות של היצוא בגידול בודד.
4. ההכנסה הכספית הכפרית תלויה בינגונה ובהזרמת תשלומי העברה מחוץ למערכת המקומית.

5. חוסר קשר מסחרי בין אזורי השוליים השונים
(דיסהרמוניה של אינטרסים בין אזורי השולים) מדגיש את
המעמד המונופוליסטי של הגלעין על הקשרים הבין-
אזוריים.

6. חוסר פיתוח קפיטליסטי מלבד מספר מצומצם של מוקדי
תיירות.

7. אי קיומו של קשר (ישיר) עם תהליכי גלובליזציה.

כל אלה למעשה מותירים את כפריי קנדבו תחת פיתוח של
אסטרטגיית הישרדות המתבססת על כלכלת קיום למחצה וקשר
לכלכלה החיצונית על בסיס מכירת מוצר בודד.

זווית תיאורטית נוספת: שימור שיטת הייצור הכפרית הקומונלית

שיטת הייצור הכפרית הקומונלית, שרחוקה מלאמץ מאפייני ייצור קפיטליסטיים, מייצגת את הקוטב השולי של המשק הפיג'יאני. שיטת ייצור זו נשמרת לאורך זמן על בסיס מספר מנגנונים שפותחו ועוצבו עוד בתקופה הקולוניאלית. השינויים שהתרחשו במנגנונים אלה הם חלק מתהליך השימור המתמשך. שיטת ייצור זו מתאפיינת ב:

- טכנולוגיה פשוטה
- שיעור גבוה של ייצור לצרכי קיום
- שיעור גבוה של פעילות ייצור קומונלית
- חליפין הדדיים בתוך המערכת המקומית

מנגנוני שימור

ארבעה טיפוסים של מנגנוני שימור הקשורים זה בזה פועלים
בפריפריה:

1. זרימת כסף לכפר שאינו נובע מתהליכי ייצור ישירים. חלקם
מתחלקים בין כל תושבי הכפר דרך מנגנוני חלוקה והקצאה
פנימיים

2. הגירה פנימית – זמנית וקבועה – תורמת להכנסת משקי הבית

3. מערך ייצור קומונלי

4. תמיכה ממשלתית המבוססת על אידיאולוגיה התורמת
לסבסוד החיים באזורי השוליים

לסיכום

כל הגורמים שצוינו – דגם הייצור, דגם הסחר ומהות הסחר, אופי השילוב של אזורי השוליים בכלכלה הלאומית, תשתיות לקויות והשימור המתמשך של שיטת הייצור הכפרית גורמים לאזור השוליים להיות נתמך ביתר על הגלעין הלאומי בפיג"י.

מבנה זה ומערך הקשרים המשרת אותו מרכיבים את אבני היסוד לתבנית מרחבית שהצדקת קיומה הוא היותה גורם מרכזי בפיתוח ובשימור המתמשך של תהליכי קיטוב בפיג"י.

The end

Cash income patterns of Nalotu village, 12-month period, 1982 and 2005

	Nalotu 1982		Nalotu 2005	
	F\$	%	F\$	%
<i>a. Environmental income</i>				
Yaqona	4167	17.3	28030	42.3
Root crops	113	0.5	1410	2.1
Coconuts	511	2.1	0	0
Vegetables	0	0	150	0.2
Fish and livestock	460	1.9	1320	2.0
Honey	0	0	8532	12.9
Handicrafts	20	0.1	1900	2.9
Subtotal	6479	26.9	41342	62.4
<i>b. Non-environmental income</i>				
Wages and salaries	5761	23.9	4000	6.0
Remittances and pensions	11866	49.3	20968	31.6
Sub total	17627	73.1	24968	37.6
<i>c. Grand total</i>	24086	100.0	66310	100.0
d. Cash income per household	1000.4		3014.1	
e. Cash income per household in 2005 prices	2578.0 ¹		3014.1 ²	

Characteristics of C-P structure: Kadavu 1980s

- Administratively – decisions are made in Suva with marginal local input.
- Cash production pattern is determined by external demand based on a major crop (yaqona).
- The crop is traded with the core – the sole trade partner.
- The population consumption pattern has been modified to accommodate external influences (all modern goods are imported).
- There are no links with other peripheral parts of the country and communication is maintained through Suva.
- Local entrepreneurship concerning capitalist production is almost unheard of.